

Dvasininkai Pakutuvėnų kaime

S.STROPUTĖ-ŠIMKIENĖ

Gerbiama "Žemaičių saulutės" redakcija, noriu su Jūsų skaitytojais pasidalyti vaikystės prisiminimais apie gimtąjį Pakutuvėnų kaimą. Galbūt ir daugiau buvusių pakutuvėniškių atsilieps ir prisimins savo gimtinę, jos žmones. Noriu papasakoti apie Pakutuvėnų kaimo dvasininkus ir jų pėdsaką kultūriniam ir dvasiniam gyvenime.

Pirmuoju besikuriančios parapijos kunigu buvo paskirtas Vladas Šlevas (apie kurį gyvenantį dabar Skaudvilėje, buvo jau rašyta "Žemaičių saulutėje"). Jam tada buvo apie 40 metų. Visi parapijiečiai stebėjosi jo užmojais ir darbais. Pirmiausia kapinaitėse buvo pastatyta medinė koplyčia, ir kunigas su užsidegimu ėmė puošti būsimą parapijiečių amžinojo poilsio vietą: padedant žmonėms, išžyravo takelius, apšodino juos medeliais ir dekoratyviniais krūmais, aptvėrė. Kai kam jis atrodė keistuolis. Subūrė apylinkės jaunimą

ir ėmė Stanislovo Grigalausko klojime rengti spektaklius, po kurių vykdavo šokiai. Tai buvo didelė naujiena tokiame nuošaliame kaime, o jaunimui - didelė šventė, nes po sunkių darbų ūkiuose žiemos vakarais vaikinai ir merginos turėjo kur pabendrauti, praskaidrinti monotonišką kasdienybę. Kunigą jie labai mylėjo. Mes, vaikai, irgi buvome labai laimingi, nes klebonėlis labai iškilmingai organizuodavo Pirmosios Komunijos šventes.

Pradėjus statyti bažnyčią, buvo paskirtas kitas ne mažiau veiklus ir energingas kunigas Juozas Olšauskas. Jis buvo apsigimęs organizatorius. Sugebėjo bendrauti ne tik su jaunimu ir vaikais, bet ir su vyresniojo amžiaus žmonėmis. Buvo geras psichologas, puikiai pažinojo savo parapijiečius, greit perprato kiekvieno ūkininko charakterį, silpnynes. Bažnyčia augo kaip ant mielių, nes niekas negailėjo nei savo darbo, nei medžiagų. Ūkininkai maitino darbininkus pakaitomis. Kai kurie labai šykštūs kaimiečiai nesugebėjo atsispirti kunigo prašymams ir iš

K.Paulauskaitės nuotraukoje: Pakutuvėnų bažnyčia 1995 m.

palėpių traukė metų metus saugotas ažulines lentas suolams. Klebonijoje žmonių buvo tarytum skruzdėlyne, ypač vasarą, kai statybose sukinėdavosi daug plungiškių gimnazistų.

Nukelta į 6 psl.

1995 12 16 Nr. 50 (56)

Dvasininkai Pakutuvėnų kaime

Atkelta iš 2 psl.

Man ateityje labai mažai teko sutikti pedagogų, kurie taip mokėtų suprasti vaikus, jų bėdas ir džiaugsmus kaip kunigas Juozas. Su vaikais jis buvo vaikas, su senukais virsdavo rimtu solidžiu kunigu. Nė vienam negailėjo knygų iš savo gausios bibliotekos, visada buvo paprastas, nuoširdus, linksmas. Per Kalėdų ir Velykų šventes lankydavosi pas parapijiečius, vaikams visada turėdavo saldumynų ir gražių margučių, kuriuos margindavo nuoširdi ir miela jo sesuo Pulcherija. Be kunigo néapsieidavo nei vestuvės, nei krikštynos, na ir aišku, laidotuvės.

Bažnyčia pasidarė apylinkės dvasios ir kultūros centru. Tačiau tai tęsėsi neilgai. Atėjo 1944-ieji, grįžo sovietai, kaime apsigyveno rusų armijos dalinys. Pas kiekvieną ūkininką buvo apgyvendinti kariškiai: pas turtingesnius - karininkai, pas vidutiniokus - eiliniai, o klebonijoje - pats generalas. Taip daryta tikriausiai todėl, kad buvo bijoma partizanų. Prasidėjo sumaištis. Dalinys išbuvo iki 1945 metų rudens, jei gerai prisimenu. Į kleboniją ir pas ūkininkus ėmė užsidinėti partizanai, kaime slampinėjo stribai, vietiniai ir iš kitur atvykę, atsirado savų ir svetimų skundikų. Klebonas neliko nuošalyje nuo partizanų judėjimo, todėl vietiniai skundikai jį apšmeižė. Tuometinė spauda irgi nepasigailėjo, juo-

dino žmogų, kaip tik galėjo, kol buvo išduotas, suimtas ir ištremtas. Kleboniją ir biblioteką nusiaubė.

Nauju klebonu buvo paskirtas kunigas J.Daunoras. Tas klebonavo labai neilgai, nes vietinių skundikų buvo apskųstas kurijai - esą nusikaltęs dorovės normoms.

Kito kunigo nebepaskyrė. Per visuotinės melioracijos vąj kleboniją nugriovė. Iš pradžių plungiškiai kunigai atvažiuodavo sekmadieniais laikyti šv. Mišių, o paskui tik porą kartų per metus. Taip tęsėsi metų metus. Per šv. Antano atlaidus susirinkdavo parapijiečiai, susitikdavo kaimynai ir giminės.

Kadangi mūsų šeima buvo įrašyta į tremtinių sąrašus ir tėvai du kartus pabėgo nuo trėmėjų, tai į kaimą nebegalėjome grįžti, apsigyvenome netoli gimtinės kaip ir daugelis tokio likimo draugų.

Atgimimo metais vėl išdrįsime pasirodyti Pakutuvėnuose. Labai apsidžiaugiau pamačiusi, jog kaime prie bažnyčios ėmė kurtis pranciškonai. Jie savaip sutvarkė bažnyčios vidų, sekmadieniais pradėjo laikyti šv. Mišias, ruošti aplinkinių kaimų vaikus Pirmajai Komunijai ir kt.

Kaimas ir parapija vėl prisikels gyvenimui. Manau, kad drašiai visų buvusių ir esamų Pakutuvėnų kaimo gyventojų vardu galiu iš visos širdies padėkoti kunigui vienuoliui Gediminui ir visiems broliams pranciškonams, kad nuoširdžiai rūpinasi jaunimo dvasiniu gyvenimu, kad nori prikelti skęstančiuosius blogio liūne. Ačiū Jums, kad energingai ėmėtės statyti jaunimo susitaikymo sodybą. Kiek teko girdėti, kaimo jaunimas jus visus labai gerbia, ir manau, kad jie jums talkininkaus taip pat, kaip talkininkavo jų tėvai ir seneliai, statant bažnyčią.

Tėpadeda Jums Dievas, gerieji broliai, dirbti tokį kilnų darbą.

Kretinga

P.S. Plungės rajono bibliotekos kraštotyrininkai ir Keliautojų klubo nariai renka medžiagą apie Pakutuvėnų kaimo istoriją. Kreipiamės į pakutuvėniškius, išsibarsčiusius visuose kraštuose, galinčius ką nors papasakoti apie šį kaimą, ir prašome parašyti mums adresu:

Kristina Paulauskaitė
Laisvės al. 19,
Rajono biblioteka
5640 Plungė
arba skambinti tel.: 8-218, 5 16 21.

LAIKRAŠTIS
"ŽEMAIČIŲ
SAULUTĖ"